

"How The War Came to America".

Under ovenstående Titel er der under 25. Juni af vor Regerings "Committee on Public Information" udstedt en officiel Erklæring om, hvorledes det gik til, at De Fore. Stater kom med i Verdenskrigen.

Erklæringen begynder med at henvisse til de tre store Grundprincipper, hvorpaa De Forenede Staters Udenrigspolitik med igennem Tiderne har været bygget: Monroe-Doctrinen, Frihed paa Verdenshavene og internationalt Voldgift.

I Doerensstemmelse med det første af disse Principper har vor Regering stedse beklædt sig paa at holde os uden for alle europæiske Stridigheder. At det har kunnet lade sig gøre bevistes bl. a., da Marocco Affæren truede Europas Fred i 1906 og atter i 1911.

Svørgsmaal om Verdenshavens Frihed har voldt os mere Vrederi. Under de napoleonske Krige greb de krigsførendes Voldgiftsforanstaltninger faaledes ind i vor europæiske Handel og i vore Borgeres Ret til at færdes paa Søen, at vi indvilledes i Krig med England; og lige siden har vi søgt at værne om det Princip, at ikke Magt men Ret efter gensidig Doerenskomst lige bindende for alle Parter skal være gældende paa Verdenshavet. Vi har intet kravet for os selv, som vi ikke har villet unde enhver anden Nation paa Jorden. Efter vor Opfattelse bliver Havene virkelig frie, først naar alle og enhver, der befarer dem, bliver delagtige i den Begrænsning, der begrænser Friheden.

Det tredje Princip, Afgørelse af Stridsforsmaal ved retslikkendelse i Stedet for ved Voldgiftsforanstaltning, har vi hændt lige siden vore oprindelige 13 smaa Stater kom oprems om at opbygge og underkøje sig en fælles Domstol, De Forenede Staters Hofret.

Dette Princip, der med Undtagelse af Borgerkrigen nu i lang Tid over 100 Aar har været vore Staters indbyrdes Fred og rolige Forhold, har vi trodsigt søgt at faa anerkendt ogsaa af andre Magter. Et Forslag om Dørettelset af en Verdensdomstol blev af vor Delegation forelagt den første Haag Konference og atter stærkt fremhævet under den anden.

Vore Beskrævelser i den Retning forblev heller ikke uden Frugt; thi om end Tysklands og dets forbundnes Modstand forhindrede Vedtagelsen af en almindelig international Voldgiftsstrafret, saa havde vi for vort Vedkommende inden Udgangen af 1914 afluttet saadanne Traktater med alle næsten 30 Nationer. Heriblandt fandtes desværre ikke Tyskland; thi medens England, Frankrig, Rusland og Italien med Glæde kom os i Møde, holdt de tyske og straffekejserske Magter sig paa Afstand fra ethvert Forslag paa at forbinde sig til en Verdenskrig.

Krigens Udbrud i 1914 kom over os som en fortænderlig Overraskelse. De europæiske Folk havde i det mindste anet Faren, men hos os blev et saa blødt, barbarisk Angreb paa Civilisationens højeste Ideal nærmest anset for en Ualmilighed. Vi var ude af Stand til at fatte Situationen.

Medens vor sammenfattede Beskyldnings Symptomer naturligt delte sig, kunde vi fra Begyndelsen af se nogen direkte Trusel imod vore egne Rettigheder. Det hele forekom os at være en rent europæisk Affære, som vi først havde været Princip ifølge vedrøret os. Derfor fandt vi os ogsaa at udtale vor Neutralitetserklæring, og vore Borgere blev opfordret til at afholde sig fra ved Ord eller Handling at udtale os for at blive indviklet i Sagen. Vi haabede, at vi ved at holde os paa denne Fod med alle de forskellige krigsførende Magter engang skulde kunne gøre Tjeneste som Magler mellem dem.

Der er aldeles ingen Tvivl om, at amerikansk Neutralitet i Krigens første Periode var ægte nok, men den viste sig at være uigennemselvlig og vedligeholdelig. Den offentlige Bevidsthed blev dybt rystet ved Meddelelserne om de tyske Grusomheder i Belgien, og vor Hjælp begyndte at tilflyde det betragtede

Folk i Form af Penge og Livsforsyningsheder, men nogen alvorlig Tanke om Deltagelse i Krigens opkom der endnu ikke iblandt os.

Det varde heller ikke længe, inden de krigsførendes Overgreb paa international Lov og Ret paa Gaudet bragte os i vanskelige Forhold. Vor første Protest var rettet imod England, men hvor pinlig Stillingen end kunde være paa mange Maader, saa saa der dog aldrig nogen egentlig Fare for Brud paa Freden heri; thi det drejede sig jo kun om materielle Tab, som under vor nylig afluttede Voldgiftsstrafret let kunde lade sig erstatte.

I Forhold til Tyskland saa det helt anderledes ud, allerede fordi der paa Grund af den tyske Regerings Bagring ikke eksisterede nogen saadan Traktat, og om end ikke vore neutrale Rettigheder blev faa tidlig krænket fra tysk Side, saa var det saa meget mere alvorligt, da det stete. I Krigens første Aar oplydedes den tyske offentlige Stemning imod os, fordi vi solgte Krigsmateriel til Tysklands Fjender. Vor Ret hertil kunde ikke drages i Tvivl, da Tyskland endog saa nylig som under den balkaniske Krig havde handlet paa samme Maade. Deres Jordbrug til os nu var aftaafte ikke om at overholde det, der var anerkendt som Lov og Ret, men at vi — af humane Hensyn — skulde aflaae fra vor Ret i deres Navn.

Desuden, dersom at Handel med Vaaben og Ammunition til krigsførende blev aflastet, vilde det have til Vølge, at den Nation, der i Fremtid havde opøbet det største Forraad af Krigsforbindelser, ubetinget vilde gaa af med Sejren, at gaa ind paa saadant vilde være at overlevere Verdensherredømmet til den Nation, der har de fleste og største Vaaben- og Ammunitionsforretter.

Den tyske Spærring af store Strækninger af det aabne Hav var direkte Modstrid med hidtil antaget Lov og Ret. Den Harm, som dette Skridt vakte hos vor Folk, kom til at blusse højt, da "Lusitania" blev krænket inden Varfel og med et betydeligt Antal amerikanske Borgere om Bord. Nu var det ikke længere et Spørgsmaal om Tab af Gjenstande, der kunde erstatte, naar Krigens engang var endt, men dette henrykkelige, planlagte Mord paa fredelige Mænd, Kvinder og Børn var en forbrudelse imod hele den civiliserede Verden, som ikke kunde jøvnnes for nogen Domstol.

I Saad om endnu at kunne undgaa Krig udtalte vor Regering alle Midler for ad diplomatisk Vej at bevare den tyske Regering til at aflaae fra dens lovløse Undervandskrig, men medens man tilflyeløst gav efter for vore Korestillinger, frengit det snart, at der fra tysk Side handledes paa Strømt. Medens vi arligt bestræbte os for at skaffe Basis for varigt Venfel til Beise, mødtes vi med uindviogende Svær, Beskyldninger mod Tysklands Fjender, kaldte Korestillinger og alffens Rantspøl. Og alt imens var tyske Agenter — i den fejlerige Regerings Sød — virksomme imod os saa vel her hjemme som i Udlandet i en saadan Udtrækning, at det til sidst blev uudholdeligt.

Det blev mere og mere klart, at dersom Krigens ikke snart funde ende, vilde vi komme til at øvgive vor Neutralitet. Derfor var det, vi besluttede os til at opfordre de krigsførende Magter til at frengit te deres respektive Krigsmaal, saa der kunde dannes Basis for Fredsforhandling. Men den tyske Regering som os i Forsøbet og udtalte under 12. December 1912 sit Forslag om Afholdelse af en Fredskonference. Dette nu saa herngtede Tilbud lodsigedes af en let tilflyer Tysker mod saadanne neutrale Nationer, som ikke vilde lade sig bruge i de tyske Interessers Tjeneste. Ligledes blev det bebudet, at om ikke den tyske Fredsbevogelse fandt Tilflyning, vilde Undervandskrigen blive fornyet under hefligere Former end nogeninde tilforn.

Man ved hvorledes det gik, og da Greg Bernstorff den 31te Januar 1917 meddelte vor Regering, at denne sidste Trusel vilde blive iværksat, kunde man kun opfatte det som en Udfordring, og man saa sig nødsaget til at afbrøde den di-

plomatiske Forbindelse med det tyske Rige.

Medens man ikke ansaa dette Skridt for ensbetydende med en Krigserklæring, saa uindvilledt Situationen sig fra nu af der henimod med røvende Gait.

Juden 1ste Marts var det klart at den tyske Regering fuldt ud havde i Sindet at fragaa alle tidligere Forpligtelser med Hensyn til Undervandskrigen. Præsidenten forelagde da Kongressen sin Plan for vobnet Neutralitet, og et overvældende Majoritet i begge Huse var i Favør af Planen, men ved nogle enkeltes Modstand i Senatet udlyb Tiden, inden at der blev handlet i Sagen. Den 12te Marts udtalte Præsidenten Ordre til at lade vore Handelsflåde bevogte.

Indtilfird kaldt ved den russiske Revolution den sidste store Skranke for vor Deltagelse i Krigens. Nu var Løften klar, saa enhver kunde se, at det fra nu af var en Kamp mellem Demokrati og Autokrati, et Spørgsmaal om Jordens Hofstæle skal have Lov til at regere sig selv, eller om de skal regeres med Raadsmagter af en større eller mindre Gruppe af Magthavere. Se det var en Kamp, som vi ikke i dt kunde være uafesløse Tilflyere til. Fortsat Neutralitet vilde have panæret vore store Fædres Rinde, dem, der havde ofret Liv og Guds, for at vi maatte kunne nyde Fredens og Frihedens Goder.

National og borgerlig Frihed maa sikres alle Jordens Hofstæle til alle Tider, og for denne store Sag er det, vi ved Kongressens Erklæring af 4te April 1917 har taget vor Plads i de kæmpende Nationers Række.

Det her anførte er kun et sammentrængt Uddrag af Regeringens officielle Erklæring. Denne bør læses i sin Helhed af enhver, der er i Stand dertil, og den vil findes at være af overordentlig Interesse. Den vil uden Tvivl kunne faa gratis ved Henvendelse til "Committee on Public Information, Washington, D. C." S. S. N.

Smugleri. Alle rejssende til Sverige undersøges.

København 17. Maj. Saadan som Forholdene under Verdenskrigen har udviklet sig, er det forstaaeligt, skrider "James" i "Roll. Vi.", at Smugleriet er tiltaget. Nu gælder det dog ikke faa meget om at undgaa Toldafgifter som at omgaa Udgiftsforbud.

Toldvæsenet har i et Par Aar holdt meget skarpt Øje med Søfolk fra tyske Skibe, som anløber danske Havne. De fornyer sig gerne meget rigeligt med Smør, Fedt, Kaffe og Sæbe. Saa længe vedkommende endda kun samler til Guse for sig og sin nærmeste Familie i det udmærkede Land, spiller det en mindre Rolle, men Smuglingen foregaa systematisk i Verdenskrigen. Og det er navnlig Sæbe, der er Objektet. Et Stykke Sæbesæbe, som købes heroppe for 25 Øre, betales i Tyskland med 2-3 Mark. Og naar en Sømand i dertil lærligt indrettede Kommer, forløb over hele Skroppen, kan udnygte 50 Stykker eller mere, paa en Rejse — og der er fanget flere med saa store Mønter paa Skroppen —, er det naar den lykkes.

Her i Danmark slipper den opdagede Smugler med Konfiskation af Væren og med en Bøde paa et Hundrede Kroner i Reglen, og den optrædes af Toldvæsenet hos Stibets Magler, saa der er ikke Tale om Afstrafning. Væren gaar det, dersom Smugleren bliver grebet paa den tyske Station i Færd med at smugle sine Mønter ind i Land; saa kommer han i Hængsel, — fordi han ikke har afleveret Sagerne til Centralforvaltningen og anses for dettes "Importværen", som imidlertid er meget bestuden i Forhold til Gensynen ved at fange sig heldigt igennem.

I den senere Tid har Smugleriet taget en anden Retning — mod Sverrig, hvor Rødmangelen nu har naaet et Højdepunkt, som for visse Ting noget minder om Tyskland. Det er navnlig Smør, Sukker,

Gryn, Mel og Kaffe, svenske rejsende hjem trods Udgiftsforbud. Og ogsaa her gør entreprenante Folk Forsøg paa at gøre Udnygtning til en Forretning. Toldvæsenet har imidlertid indført systematisk Efterlysning af alle rejsende til Sverrig; Herrer og Damer undersøges enslyttis, og er der noget Tøjet, beordrer den undersøgende Tolder eller toldfælige Underforsger vedkommende til at flæde sig af.

Man hr fundet meget store Mængder Varer skjult i rummelige Kommer, der dækkedes af moderne under en brændende Nedebel. Saa en meget harmssær Dame kom mærkeligt forandret ud fra Efterlynet, og Underforsgeren kunde fremvise et Par store Sukkerposer som Marlag dertil! Der er Dage, Toldkontorerne ved Havnegade og i Frihavnens bygger af gode Sager, der kommer for Dagens Lys ved denne grundige Fremgangsmaade og bliver konfiskeret. Værenne gaar videre til Politiet, som overlader dem til Mængdebeholdningen. Men det er jo nok muligt, at Politiet "holder" lidt undervejs, naar der en Gang imellem er Chokolade eller Tobak imellem.

En By, der har Sagerne i Orden. Da det begyndte at snibe med Økonomiforsøgen, fik Arden Elektricitetsværk Tilflytning fra Søværnet, der har Dampskibet og Dampmaskine, og hvor Brændstet beaar af Tra og Afald fra Verket. Elektricitetsudvalget fik Udgang til at opstille en Dynamo paa Søværnet, og naar dette stander om Aftenen, spandes Maskinen for Dynamoer, der dels matter de forskellige Ledninger og dels lader Batteriet paa Elektricitetsværket.

Saa længe der er Tra i Rødt Skod, behøver Arden By hverken at faa nye Lys eller Kraft, skrider "Sob. No."

Et Seminarium, der lukkes. Bjerring, 18. Maj. Bjerring Seminarium vil efter Sommerferien foreløbig indstille Virksomheden, og de Elever, der ikke faa afluttende Eksamen i Aar, maa faa fortsætte paa andre Seminarier.

Seminarieret har i de sidste Aar arbejdet under meget vanskelige Forhold. Tilgangen har været ringe, og Forstanderen, Overlærer Wulfe, har i over et Aar paa Grund af Sygdom ikke kunnet deltage i Arbejdet.

De Dugaver for Bryggerierne. Indenfor Bryggerierne begynder man nu for Alvor at mærke Indfrankningen i Produktionen, og en Del af de mindre Bryggerivirksomheder tænker islg. "Aab. Stilst." paa i den nærmeste Tid at følge den Vej, de tyske Bryggerier har anvist, og i Stedet for at bygge et at fæste sig til Udvirkningen af Sager som Sukkertrub, Fruktgeleer, Kaminbrenning, Fruktgeleer og andre lignende Ting, hvortil Bryggerilokalene og hele Indretningen af Bryggerierne eger sig udmærket.

Man vil herigennem afhjælpe to Under, nemlig paa den ene Side Faren for Vedliggaaing for alle de mange Mennesker, der paa den ene eller anden Maade er beskæftiget paa Bryggerierne, og paa den anden Side give Publikum en Erstatning for Magarinen, so man truer med at slippe op, og for Raafaget til Brodet, der snart ikke er til at købe for Smaafamilier.

Landlov. En almindret Sømand som H. "Esbj. Post." forleden til Esbjerg med 7-800 Kr. paa Kommen. I Toget traf han en "Ben" fra Esbjerg. De aftalte, at de skulde mere sig lidt sammen og kom ansider op i en midre Beværning, hvor de traf en Skøjnstru, som ogsaa vilde med ud paa Livet. Trekloberet tog saa en Bil til Bærde, Korskroen o. i. v., naturligvis paa den velbeslaadede Sømands Regning. Undervejs blev Sømanden bestjalen for 70 Kr., og desuden betalte han hele Fortretningen. Dagsaa et andet Pigebarer er impliceret, og hun er anholdt tilflygemed Sømandens "Ben".

Debrand ved Maufing. Forleden Eterniddag ved 1 1/2 Tiden opstod der som Følge af et Varns Uforstigtighed med Landflytter Tid

i en Grastog i Dalklugten mellem Pedersrup og Maufing, og i den stærke Blæst bredte Ziden sig med røvende Hart, saa der ikke syntes noget Haab om at redde de forholdsvis smaa, men finflotte Granplantager, der ligger omkring Dalen. Der kom imidlertid hurtigt Folk til fra alle Sider med Spader og Skole til Slutningsarbejdet.

Zlden fik ret hurtigt fat i en større Længsle inde mellem to Plantager, men medens Zlden arbejdede sig frem gennem Lyngen, drejede Zlden noget, saa den tilflyt bar fra Plantagen, og ved et meget ihærdigt Arbejde sluffedes Zlden ca. 1 1/2 Meter fra Granerne.

Jagen Nødpatte-Udplantning i Limfjorden. Landbrugsministeriet meddelte for nogen Tid siden, at det saadanne Bøvel, der bevilges til Udplantning af Nødpatteyngel i Limfjorden, ikke vilde komme til Udbetaling i Aar, da der ikke kunde faaes Petroleum til de Motorbaade, der skal asjiere ved Udplantningen. Tilfidd og Omegns Jægersforening har senere ansøgt om at faa det bevilgede Bøvel udbetalt, naar Foreningen selv gøde for at faa Petroleum til Brug ved Udplantningen. De Forsøg, der er gjort for at faa Petroleum, har imidlertid islg. "D. N. No." været resultatløse. Petroleumsselskabet har dog siltet sig velvilligt til Sagen.

Ung som Brændsel. Paa Søbro-Gaen bruger en Række Mejerier nu Ung til Brændsel under Dampskibene, og efter hvad en Mejeristyrer udtaler til "Sob. No.", er Lyngen bedre Brændsel end de tærbelige Kvaliteter Kul, man nu faar. Spændingen paa Kæberne holdes let oppe; men naturligvis maa Høret indrettes til det mere omfangsrige Brændsel.

Tyske Kul til Randers. Randers, 14. Maj. Den bebudede Tilflyt af tyske Kul til Gasværket og andre Virksomheder i Randers er nu begyndt. I Dag ankom 16 Bogvagnsninger Kul til Gasværket. Tøfterne kan ikke levere Vagne til disse Forsendelser, og Transporten iser derfor i danske Vagne, der sendes til Tyskland til Paalæsning. Det var ogsaa Meningen, at der skulde have været sendt danske Arbejdere til Tyskland til at læse Vagnene; men denne Plan skal være opgivet paa Grund af forskellige Vanskeligheder.

Tragas i Grenaa. Grenaa, 14. Maj. Grenaa Gasværk har i disse Dage kun Afharpning til Fremstilling af Gas, og denne er derfor meget tynd. I næste Uge ventter man imidlertid at være færdige med de nødvendige Endringer til Fremstilling af Tragas, og saa haaber man at være over Ranskelighederne.

Grenaa er den første By, der anvender denne Metode til Fremstilling af Gas.

København famler Nødforraad. København, Lørdag den 12. Maj. Københavns Kommune har i et Suffet Møde for nogen Tid siden hemmeligt besluttet at indkøbe og nedlaite for 4 Millioner Kroner Klaff samt en Mængde Øfektrope for at sikre Byens Forsyning af Stød, dersom Rødemangelen skulde have Knæpset paa et senere Tidspunkt. Af Klaffet er allerede Dalvæden indkøbt og nedstalt, men for ikke at influere paa Markedsprisen foregaaer Indkøbet af Øfektrope langsomt. Carlsberg Bryggerieret har siltet Kælderrum og Kæmdekar til Naadighed for Kommunens Salteri.

I Anledning af forskellige, fuldkomment urigtige Meddelelser, har Københavns Magistrat bemyndiget Niz. Kur. til at udsende følgende:

For at sikre sig mod en eventuel Klæffe- og Rødmangel her i Hovedstaden, enten paa Grund af en Tilbagegang i Landets Svinebestand eller Standsning af Tilflytterne paa Grund af Transportvanskeligheder, har Københavns, Frederiksbergs og Sønderbros Kommunalbestyrelser besluttet sig til forskellige Steder her i Byen at nedlaite betydelige Mængder af

ne- og Øfekt. Carlsberg Bryggerierne har til dette Bjemed foreløbig siltet forskellige Lokalteter og Kældere gratis til Naadighed. Ledelsen af de paagældende Foranstaltningers nærmere Gennemførelse er henlagt under Kommunens Dyrtidskontor, der ved Sagens praktiske Udførelse velvilligt bistaaes af Firmaet Johannesen, der uden Bederlag har paataget sig det hermed forbundne Arbejde.

Nyt Jollestøkken i Aalborg. Aalborg, 12. Maj. Brændfels-Vanskelighederne i Aalborg hr mestjort, at det kommunale Jollestøkken, der paa Grund af de indstranede Pladsforhold kun kan levere 500 Portioner Mad daglig; ikke paa langt nær kan tilfredsstille Efterforsgen; der maa hver Dag anvises Folk.

Udvalget søger nu Lokaler til et nyt Jollestøkken. Byraadet har i sin Tid vedtaget at opføre en jærlig Bygning til Køfkenet, men har paa Grund af Byggevanfelighederne maattet opgve dette.

Lykkes det at finde Lokaler til et nyt Køfkenet, er det ikke usandsynligt, at de paaterfite Dyrtidsforanstaltninger i Aalborg i det væsentlige vil udmunde i Henvisninger til de kommunale støtten.

Stor Arbejdsløshed i Vejle. Vejle, 16. Maj. I Vejle er der nu ca. 1000 arbejdsløse, hvoraf Saldelen fra de standede Bomulds-spindier. I Løbet af de næste 14 Dage bliver atter en af Byens store Fabrikker nødt til at indstykke Driften, saa at der fra 1. Juni maa regnes med ca. 1500 arbejdsløse. Da de nødvendige Foranstaltninger herimod, og da Vejle som den fabriksby, den er, rammes ganske ekstraordinært hårdt, paatænker Byraadet at henvende sig til Ministeriet om Hjælp til at bære denne Byrde.

Krigsfangerne. Om Aftenen den 16. Maj ankom en svensk Damer til Aarhus fra Helsingborg med 223 straffe Krigsfanger til Lejren ved Hals, og tidlig næste Morgen fjertes de videre med et Sertog. Strafs efter Ankomsten gif Dampren ind til Rajen for at landfætte en Fange, der var alvorlig syg og derefter fik Dampren atter ud paa Reheden, til Landfærtningen begyndte nævnte Dags Morgen kl. 6 1/2.

Ungdommelig Vøvel. Silkeborg, Atter i Aftes fik Silkeborgs haabende Ungdom Vellyhed til at demonstrere sine revolutionære Ansætter, idet den kraftigt protesterede, da Politiet vilde transportere en beruset Person paa Politistationen. Duntrent halvandet Hundre Væredrenge og andre unge Mennesker trængte sig hængende og pibende omkring to Politibetjente; men ved rødt Votræden fra disses Side lykkedes det at undgaa alvorlige Sammenstød.

Nedrigsmændenes Krav. Ringløbing, 16. Maj. En Deputation paa 24 Nedrigsmænd fra Vestflyten har været i København for at forelægge Marineministerens Nedrigsmændskabernes Krav om Lønforhøjelse, Pensionering, Ordning af Strandvagt, Anstiftelse af Dieltøj og Skøteler osv. Ministeren siltede sig meget velvilligt overfor Deputationen.

Dødsfald. Mængemillioneren G. v. Nben der boede paa Gøllensvej i Sønderup er forleden afgaaet ved Døden 80 Aar gl. Nben, dre havde tjent sin Formue ved Udnygtning af Strandvagt, Anstiftelse af Dieltøj og Skøteler osv. Ministeren siltede sig meget velvilligt overfor Deputationen.

— Sognepræst G. G. D. Barth i Store Tøttrup er død paa Sølvhø Amtss Gøghus, 67 Aar gammel.

Hødhund, 10. Maj En langs hele Mariager Fjord kendt Mand, Kapitajn Marcusen i Hødhund, Forer af Røgsørdamperen "Blucky", er afgaaet ved Døden, 60 Aar gl. Den adfæde havde i mere end en Menneskealder ført "Blucky" paa Mariager Fjord.